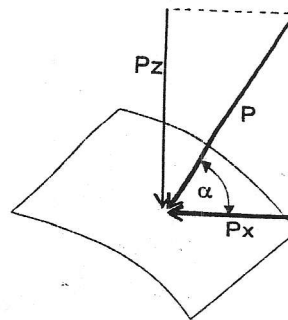

Vežba H2 – ODREĐIVANJE HIDROSTATIČKE SILE NA POVRŠ

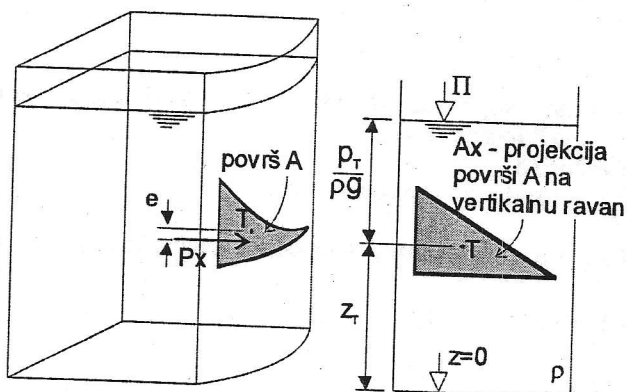
Ukupna sila P na površ A se razlaže na:

- vertikalnu komponentu P_z i
- horizontalnu komponentu P_x .

HORIZONTALNA KOMPONENTA SILE P_x

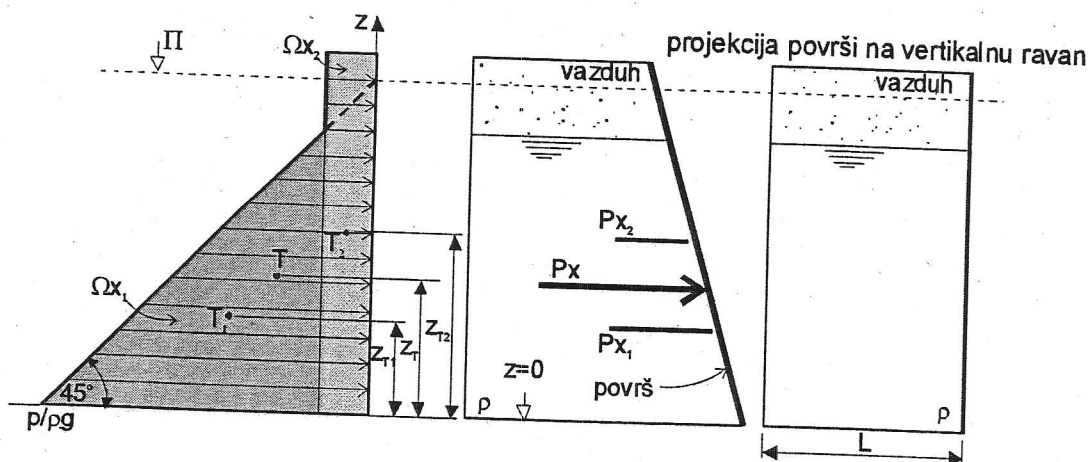
1. Slučaj kada je projekcija površi na vertikalnu ravan (A_x) proizvoljnog oblika

- Intenzitet sile: $P_x = p_T A_x$
 p_T - pritisak u težištu projekcije A_x : $p_T = \rho g (\Pi - z_T)$
- Mesto delovanja: pošto se pritisak menja po visini, mesto delovanja sile je
 - * ispod težišta ($e < 0$), ukoliko je $p_T > 0$
 - * iznad težišta ($e > 0$), ukoliko je $p_T < 0$
$$e = \frac{-\rho g \cdot I_{yy}}{P_x}$$
 I_{yy} - centrifugalni momenat inercije u odnosu na horizontalnu osu koja prolazi kroz težište (vidi prilog u elaboratu)
- Smer delovanja:
 - * ka površi, ukoliko je $p_T > 0$
 - * od površi, ukoliko je $p_T < 0$.

2. Slučaj kada je projekcija površi na vertikalnu ravan A_x pravougaonog oblika – ravanski zadatak

- Prvi način određivanja horizontalne komponente hidrostatičke sile:

- nacrt se dijagram visine pritiska (objašnjenje u vežbi H1). Površina dijagrama je Ω_x
- površina Ω_x se izdeli na delove ($\Omega_{x1}, \Omega_{x2}, \dots$)
- izračunaju se horizontalne komponente sile po obrascu $P_{x_i} = \rho g L \Omega_{x_i}$ (u primeru: $P_{x1} = \rho g L \Omega_{x1}$, $P_{x2} = \rho g L \Omega_{x2}$)
- mesto delovanja komponenti sile je na kotama težišta površina Ω_{x_i}
- smer delovanja se određuje na isti način kao i kod neravninskih zadataka
- ukupna horizontalna sila dobija se vektorskim sabiranjem komponenti: $\bar{P}_x = \sum \bar{P}_{x_i}$
- mesto delovanja određuje se preko jednakog momenta oko proizvoljne tačke:
$$z_{P_x} = \frac{\sum P_{x_i} z_{Ti}}{P_x}$$

	PARABOLA	POLUELIPSA	ELIPSA	POLUKRUG	KRUG	TROUGAO	PRAVOUGAONIK
Površina	$\frac{2}{3}bh$	$\frac{\pi bh}{4}$	$\frac{\pi bh}{4}$	$\frac{\pi R^2}{2}$	$\frac{\pi R^2}{4}$	$\frac{bh}{2}$	bh
Poludži težišta	$x = \frac{3b}{8}$ $x = \frac{3b}{8}$	$x = \frac{4a}{3\pi}$ $x = \frac{4a}{3\pi}$	$x = \frac{b}{2}$ $x = \frac{b}{2}$	$x = \frac{4R}{3\pi}$ $x = \frac{4R}{3\pi}$	$x = \frac{4R}{3\pi}$ $x = \frac{4R}{3\pi}$	$x = \frac{b}{3}$ $x = \frac{b}{3}$	$x = \frac{b}{2}$ $x = \frac{b}{2}$
momenti inercije	$I_x = \frac{2bh^3}{7}$	$I_x = \frac{\pi b^3 h}{64}$	$I_x = \frac{\pi b^3 h}{64}$	$I_x = \frac{\pi R^4}{32}$ $I_x = \frac{\pi R^4}{32}$	$I_x = \frac{\pi R^4}{64}$ $I_x = \frac{\pi R^4}{64}$	$I_x = \frac{bh^3}{36}$	$I_x = \frac{bh^3}{12}$

	POLUSFERA	SFERA	PARABOLOID	KUPA	VALJAK
Površina	$\frac{\pi R^2}{2}$	$\frac{\pi R^2}{2}$	$\frac{1}{2} \frac{\pi R^2 h}{d}$	$\frac{1}{2} \frac{\pi R^2 h}{d}$	$\frac{\pi R^2 h}{d}$
Poludži težišta	$x = \frac{3R}{8}$	$x = \frac{4}{3}$	$x = \frac{h}{2}$	$x = \frac{h}{4}$	$x = \frac{h}{2}$

JEDNOSTAVNI ZADACI

ZADATAK 2.1

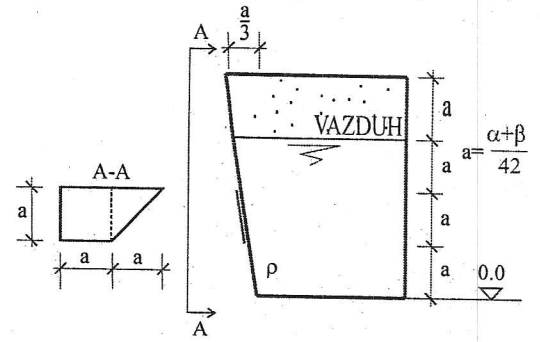
(Napomena: slike kotirati u metrima, a ne u opštim brojevima)

U rezervoaru prikazanom na skici nalazi se tečnost

gustine $\rho = 1 + \frac{\alpha}{4} \text{ kg/dm}^3$ i vazduh pod pritiskom.

Pijezometarska kota tečnosti iznosi $\Pi = 3.2a$ m. Ukoliko se gustina vazduha zanemari, izračunati:

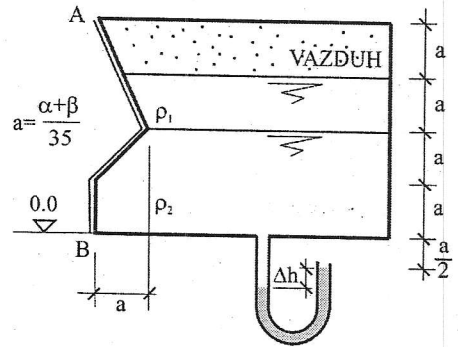
1. horizontalnu komponentu hidrostatičke sile (intenzitet, smer i mesto delovanja) na poklopac složenog oblika koji je prikazan na slici (ucrtati silu na skici), i
2. pritisak u vazduhu iznad tečnosti.

ZADATAK 2.2

U zatvorenom rezervoaru prikazanom na slici nalaze se dve tečnosti gustina $\rho_2 = 1 \text{ kg/dm}^3$ i $\rho_1 = 0.75a \text{ kg/dm}^3$ kao i vazduh pod pritiskom. Gustina vazduha se zanemaruje.

Ukoliko je pijezometarska kota fluida ρ_1 , $\Pi_1 = 2.7a$ m, nacrtati dijagram visine pritisaka i izračunati horizontalnu komponentu hidrostatičke sile na zid A-B (intenzitet i mesto delovanja) ravanskim postupkom (ucrtati silu na skici). Širina rezervoara je 1m. Takođe, odrediti čitanje Δh na živinom manometru ($\rho_z = 13.6 \text{ kg/dm}^3$).

SLOŽENI ZADACI

ZADATAK 2.3

U rezervoaru prikazanom na skici nalazi se tečnost gustine $\rho = 1.1 \text{ kg/dm}^3$ i vazduh pod pritiskom. Manometar prikazan

na slici pokazuje pritisak od $p_M = +\frac{\beta}{5} \text{ kPa}$. Izračunati:

1. pritisak u vazduhu iznad tečnosti,
2. horizontalnu komponentu hidrostatičke sile (intenzitet, smer i mesto delovanja) na poklopac složenog oblika koji je prikazan na slici (ucrtati silu na skici).

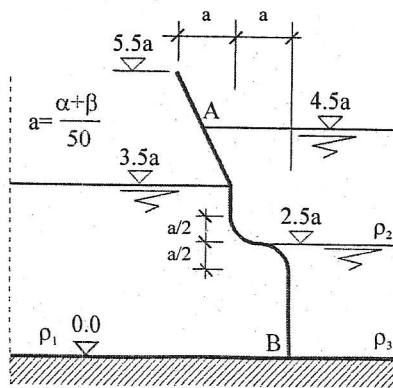
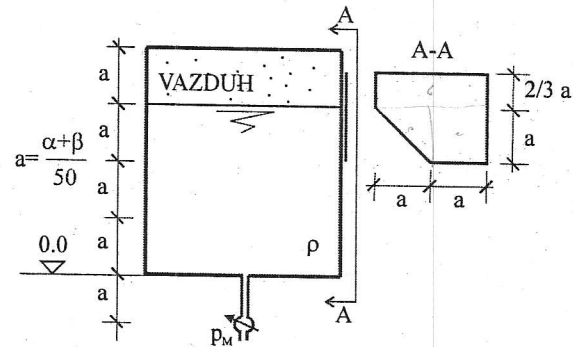
Zanemariti gustinu vazduha.

ZADATAK 2.4

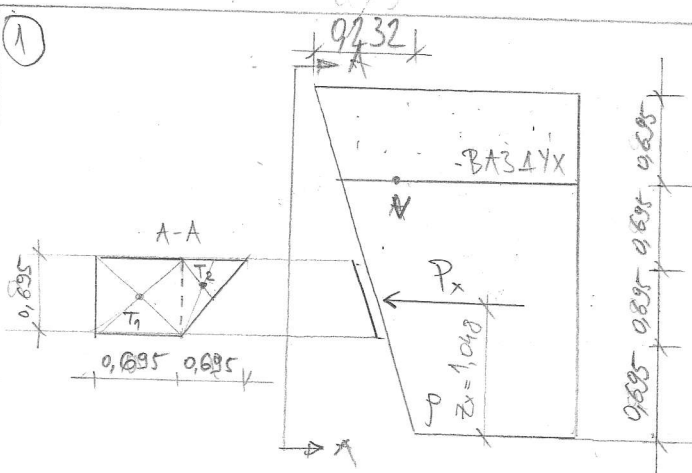
Tri fluida su podeljena zidom širine 3 m, kao na skici. Gustine fluida su $\rho_1 = \alpha/3 \text{ kg/dm}^3$, $\rho_2 = 1 \text{ kg/dm}^3$

i $\rho_3 = 1 + \frac{\beta}{40} \text{ kg/dm}^3$. Izračunati:

1. pijezometarske kote fluida,
2. ukupnu horizontalnu komponentu hidrostatičke sile (intenzitet i mesto delovanja) na zid A-B ravanskim postupkom (ucrtati silu na skici) od strane sva tri fluida.

1

$$a = \frac{d+b}{4} = 0,695$$

$$\rho = 1 + \frac{d}{4} = 2,25 \text{ kg/dm}^3$$

$$\Pi = 3,2a = 2,224 \text{ m}$$

$$P_v = ? \quad P_x$$

$$\Pi = \frac{P_v}{\rho g} + z_v \Rightarrow P_v = \rho g (\Pi - z_v) \quad P_v = 2,25 \cdot 10^3 \cdot 9,81 \cdot (2,224 - 2,085)$$

$$P_v = 3,07 \text{ kPa}$$

$$A_{x_1} = 0,695 \cdot 0,695$$

$$A_{x_2} = \frac{0,695 \cdot 0,695}{2}$$

$$P_x = \rho_T A_x$$

$$A_{x_1} = 0,483 \text{ m}^2$$

$$A_{x_2} = 0,241 \text{ m}^2$$

$$P_{T_1} = \rho g (\Pi - z_{PT_1}) = 2,25 \cdot 10^3 \cdot 9,81 \cdot (2,224 - 1,0425)$$

$$P_{T_1} = 26,08 \text{ kPa}$$

$$P_{T_2} = \rho g (\Pi - z_{PT_2}) = 2,25 \cdot 10^3 \cdot 9,81 \cdot (2,224 - 1,158)$$

$$\rho_{T_2} = 23,53 \text{ kPa}$$

$$P_{x_1} = P_{T_1} \cdot A_{x_1} = 26,08 \cdot 0,483 \Rightarrow P_{x_1} = 12,60 \text{ kN}$$

$$P_x = 18,27 \text{ kN}$$

$$P_{x_2} = P_{T_2} \cdot A_{x_2} = 23,53 \cdot 0,241 \Rightarrow P_{x_2} = 5,67 \text{ kN}$$

$$I_{yy}^1 = \frac{a^4}{12} = \frac{0,695^4}{12} \Rightarrow I_{yy}^1 = 0,019 \text{ m}^4 \quad I_{yy}^2 = \frac{a^4}{36} = \frac{0,695^4}{36} \Rightarrow I_{yy}^2 = 0,0065 \text{ m}^4$$

$$e_1 = - \frac{\rho g I_{yy}^1}{P_{x_1}} \Rightarrow \frac{-2,25 \cdot 10^3 \cdot 9,81 \cdot 0,019}{12,60} \Rightarrow e_1 = -0,033 \text{ m}$$

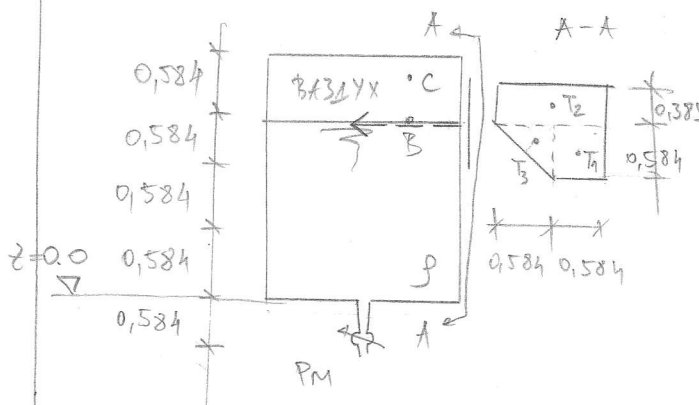
$$e_2 = - \frac{2,25 \cdot 10^3 \cdot 9,81 \cdot 0,0065}{5670} \Rightarrow e_2 = -0,025 \text{ m}$$

$$P_x \cdot z_x = P_{x_1} \cdot z_{x_1} + P_{x_2} \cdot z_{x_2} \Rightarrow z_x = \frac{12600 \cdot (0,695 + \frac{0,695}{2} - 0,033) + 5670 (0,695 + \frac{2}{3} \cdot 0,695 - 0,025)}{18270}$$

$$z_x = 1,048 \text{ m}$$

3

$$a = \frac{2+15}{50} = 0,584$$

$$\rho = 1,1 \text{ kg/dm}^3 \quad P_m = 4,84 \text{ kPa}$$

$$P_v = ?$$

$$\frac{P_m}{\rho g} + z_m = \Pi$$

$$\Pi = \frac{4,84 \cdot 10^3}{1100 \cdot 9,81} - 0,584$$

$$\Pi = -0,169 \text{ m}$$

$$P_B = \rho g (\Pi - z_B)$$

$$P_B = 1100 \cdot 9,81 (-0,169 - 1,752)$$

$$P_B = -20,73 \text{ kPa} = P_C = P_v$$

$$P_{T1} = \rho g (\Pi - z_{T1})$$

$$P_{T1} = 1100 \cdot 9,81 (-0,169 - 1,46)$$

$$P_{T1} = -17,58 \text{ kPa}$$

$$A_{x1} = 0,584^2 = 0,341 \text{ m}^2$$

$$A_{x2} = 0,389 \cdot 0,584 \cdot 2 = 0,454 \text{ m}^2$$

$$A_{x3} = \frac{0,584^2}{2} = 0,171 \text{ m}^2$$

$$P_{T2} = P_B = P_C = -20,73 \text{ kPa}$$

$$P_{T3} = 1100 \cdot 9,81 (-0,169 - 1,557)$$

$$P_{T3} = -18,62 \text{ kPa}$$

$$P_{x1} = -17,58 \cdot 0,341 \Rightarrow P_{x1} = -5,995 \text{ kN}$$

$$P_{x2} = -20,73 \cdot 0,454 \Rightarrow P_{x2} = -9,411 \text{ kN}$$

$$P_{x3} = -18,62 \cdot 0,171 \Rightarrow P_{x3} = -3,184 \text{ kN}$$

$$I_{yy1} = \frac{a^4}{12} = \frac{0,584^4}{12} = 9,69 \cdot 10^{-3} \text{ m}^4$$

$$P_x = -18,59 \text{ kN}$$

$$I_{yy3} = \frac{a^4}{36} = \frac{0,584^4}{36} = 3,23 \cdot 10^{-3} \text{ m}^4$$

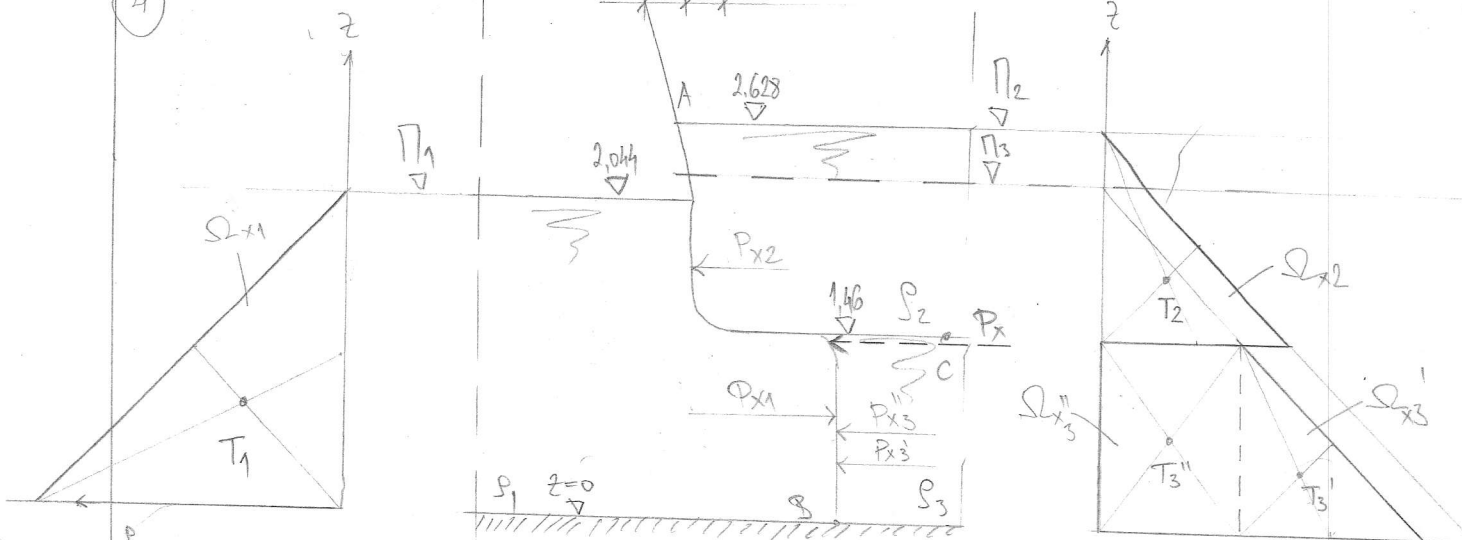
$$e_1 = - \frac{\rho g I_{yy1}}{P_{x1}} = - \frac{1100 \cdot 9,81 \cdot 9,69 \cdot 10^{-3}}{-5,995 \cdot 10^3} \Rightarrow e_1 = 0,017 \text{ m}$$

$$e_3 = - \frac{1100 \cdot 9,81 \cdot 3,23 \cdot 10^{-3}}{-3,184 \cdot 10^3} \Rightarrow e_3 = 0,0109 \text{ m}$$

$$z_x = \frac{P_{x1} \cdot z_{x1} + P_{x2} \cdot z_{x2} + P_{x3} \cdot z_{x3}}{P_x} = \frac{-5,995 \cdot (1,46 - 0,017) - 9,411 \cdot 1,946 - 3,184 \cdot (1,557 - 0,017)}{-18,59}$$

$$z_x = 1,715 \text{ m}$$

4)

$\alpha = 0,584$
 $L = 3 \text{ m}$
 $\rho_1 = 1,6 \text{ kg/dm}^3$
 $\rho_2 = 1 \text{ kg/dm}^3$
 $\rho_3 = 1,605 \text{ kg/dm}^3$

$z_{T1} = 0,681 \text{ m}$
 $z_{T2} = 1,849 \text{ m}$
 $z_{T3'} = 0,487 \text{ m}$
 $z_{T3''} = 0,73 \text{ m}$

$\Pi_1 = 2,044 \text{ m}$

$p_c = \rho_2 g (\Pi_2 - z_c)$

$\Pi_2 = 2,628 \text{ m}$

$p_c = 1000 \cdot 9,81 (2,628 - 1,46)$

$p_c = 11,46 \text{ kPa}$

$\Omega_{x1} = \frac{2,044^2}{2} = 2,089 \text{ m}^2$

$\Omega_{x2} = \frac{1,168^2}{2} = 0,682 \text{ m}^2$

$\Omega_{x3'} = \frac{1,46^2}{2} = 1,066 \text{ m}^2$

$\Omega_{x3''} = 0,728 \cdot 1,46 = 1,063 \text{ m}^2$

$\Pi_3 = \frac{p_c}{\rho_3 g} + z_c$

$\Pi_3 = \frac{11,46 \cdot 10^3}{1605 \cdot 9,81} + 1,46$

$\Pi_3 = 2,188 \text{ m}$

$P_{x1} = \rho_1 g \Omega_{x1} L = 1600 \cdot 9,81 \cdot 2,089 \cdot 3$

$P_{x1} = 98366,83 \text{ N}$

$P_{x3''} = 1605 \cdot 9,81 \cdot 1,063 \cdot 3$

$P_{x3''} = 50210,96 \text{ N}$

$P_{x2} = 1000 \cdot 9,81 \cdot 0,682 \cdot 3$

$P_{x2} = 20071,26 \text{ N}$

$P_{x3'} = 1605 \cdot 9,81 \cdot 3 \cdot 1,066$

$P_{x3'} = 50352,67 \text{ N}$

$P_x = 22268,06 \text{ N}$

$z_x = \frac{20071,26 \cdot 1,849 + 50352,67 \cdot 0,487 + 50210,96 \cdot 0,73 - 98366,83 \cdot 0,681}{22268,06}$

$z_x = 1,406 \text{ m}$

ДЕЛАЈЕ КА КОНТУРУ СА ДЕСНЕ СТРАНЕ